

# A négypartii koalíció hosszú távra szól

Tovább működik az EKA  
Szegeden

Pártok vezetőinek véleményét tettük közzé keddi számunkban a népszavazásról; rögtönözve, hiszen csak a telefonon elérhető szöveket tudtuk megkérdezni, így a győztesnek mondott négypartii koalícióból az SZDSZ, a Fidesz és a kisgazdapárt képviselői, Rozsnyai Bálint, Ókros Tamás és dr. Szeghő István az alábbiakban válaszolnak kérdéseinkre.

— A legújabb SZDSZ-nyilatkozatokból úgy tetszik, megváltozott a párt érvrendszere, már nem ragaszkodnak ahhoz, hogy a Parlament válasszon elnököt. Miért?

R. B.: — Nekem nem tűnik ez változtatásnak. Eddig sem az volt számunkra a lényeges, hogy *hogyan* válasszunk elnököt, hanem az, hogy *mikor*. Jelentős számú szavazat utal arra, hogy sokan a közvetlen választást igénylik, természetes tehát, hogy megfontoljuk a *hogyan* kérdését.

Ö. T.: — Mivel az Országgyűlés megváltoztatta az eredeti kérdéseket, a népszavazás első pontja tulajdonképpen nem egy, hanem két kérdést foglalt magába, a *mikor* és a *hogyan* is benne volt. Aki nemmel szavazott, annak az volt a fontosabb, hogy közvetlenül válasszon elnököt, aki igenel, az az időpontot látta lényegesnek.

Sz. I.: — Úgy gondolom, a szavazás utáni négypartii nyilatkozat bizonyosságot szolgáltat arról, hogy őszintén az elnökválasztás időpontja érdekelt bennünket.

— A még mindig csak felhatalmazó adatok alapján Budapest és Pest megyén kívül mindössze két megyében győztek az igenek, az egyik Bács, a másik Csongrád. Tulajdonítanak ennek jelentőséget?

Ö. T.: — Talán nem lesz baj, ha kiszárogatjuk: az országosnál és a Csongrád megyénél is nagyobb arányban szerepeltek az igenek olyan Csongrád megyei helységeken, ahol az SZDSZ vagy a kisgazdapárt erős. Például Zsombon, Földékon, Szatymazon.

Sz. I.: — Az tény, hogy a megyék között Csongrádban a legerősebb a kisgazdapárt. Minden helységben van már szervezetünk, Szegedtől Szentegig, s Zákányszékig, Ruzsáig. A falu megszervezése a népszavazás — alszerénység nélkül mondhatom — a kisgazdapárt sikerre. Az is bizonyítja, hogy itt erősebb a párt, mint más megyékben, hogy az

átmeneti időszakban az MDF-fel együtt megyei tanácsot delegálhatunk a megüresedett tanácsági helyekre.

— Mi lesz ezután a négypartii koalícióval?

Ö. T.: — Minthogy elvi alapjai vannak ennek a koalíciónak — legáltalánosabban a négy párt európai orientációja —, az együttműködésünk hosszabb távra szól. Ez azonban nem jelenti, hogy az MDF-fel és a többi párttal nem akarunk kapcsolatokat.

Sz. I.: — Ahogy már bejelentették, közös jelöltet szeretnénk állítani köztársasági elnöknek. A parlamenti választások első fordulójában nyilvánvalóan saját jelöltek kíván állítani minden párt, de a következő fordulóban ismét koalíciós alapon lesznek jelöltjeink.

— Működik-e továbbra is a Szegedi Ellenzéki Kerekasztal?

R. B.: — Igen. Ugyanis, ha a rendszerváltás véglegesítésében gondolkodunk, az EKA elősegítheti, hogy a pártok tagjainak helyi érdekeit és véleményét egyenre juttathassák a képviselőkhöz.

Ö. T.: — Amikor az EKA létrejött, még senki nem gondolhatta, hogy az MSZMP ilyen hamar „a saját kardjába dől”. De az EKA még mindig a „birtokon kívülre” tömöríti. Természetesen tudjuk, hogy léteznek érdekszférák, amelyeknek nem pártok szerint kell szerveződni, viszont csak ezek a pártok segíthetnek a megszervezésükben. Eddig Szegeden csak az SZDSZ, a Fidesz és a Körtág Klub ismerte föl, hogy nincs más erő, amelyik például a lakóterületi mikroszervezetek kialakításában segítene.

— A szavazási kampányok ellentmondásos véleményeket váltottak ki. Tudom, hogy nőtt a négy párt taglétszáma ez alatt az idő alatt, de azt is, hogy megütközést keltett a szegedi plakáttagasztás.

R. B.: — Szegeden nincsenek meg egy ilyen kampány feltételei. Az egész megyére szóló akciót a 30 négyzetméteres, egytelefonos Fidesz-irodából szerveztük. A politikai plakátoknak nincs helyük a városban. Olvasgatom, hogy a tanácsnak 100 forintjába került egy plakát kiragasztása. Nekünk nincs erre pénzünk. Mindazonáltal péntekre leszadjuk a Kárázs utcán, valamint a műemlék épületekre ragasztott plakátokat. **Sulyok Erzsébet**

## Szerveződő vasutasok

Novemberben Urbán Lajos, a Magyar Államvasutak vezérigazgatója több országos lapnak is nyilatkozott, felhívta a figyelmet a vállalat egyre szorongatóbb helyzetére. Egy svájci cég szakértői a közelmúltban világtették át a vasutat, véleményük szerint *húszszáz* létszámcsökkentés lenne indokolt. Természetesen nem a járműjavítók kell szélnek eresztieni, meglehetősen hosszú ugyanis a javításra váró mozdonyok és vagonok sora. A szervezet középvezetésében elhelyezkedő intézmények, főnökségek környékén kellene elkezdenni a rendcsinálást. A svájciak szerint ezen a szinten nem eléggé körülhatárolták a feladatokat.

Valaminek változni kell, ezt belül is nagyon sokan érzik. A Vasutas Dolgozók Szabad Szakszervezete két hónapja alakult meg Budapest, a Keleti pályaudvaron. A 15 ezer embert foglalkoztató, három megyés — Bács, Békés, Csongrád — Szegedi MÁV Igazgatóságon alakult meg az első vidéki alapszervezet november 16-án. Érdekeik érvényesítését a régi keretek között *ők sem tartották elégségesnek*. A kezdeményezők az — operatív irányítás legmagasabb szintjén dolgozó — Üzemirányítási Központ munkatársai voltak. Hatvanuk közül negyvenen azonnal kiváltak a régió és beléptek az újba. Működésükhöz rövid időn belül helyiséget, telefont kaptak az igazgatószágtól. Ennek ellenére híruk a vasúton belül a kíváncsianál nehezebben terjed. *Részletek a VDSZSZ 13 pontos programnyilatkozatából:*

— A túlméretezett, bürokratikus apparátus mielőbbi leépítése, az így felszabaduló munkaadókat, illetve munkabérek a vasút működése szempontjából nélkülözhetetlen munkakörökbe történő átcsoportosítása.

— Az alapbérek 60-65 százalékos mértékű emelésére van szükség.

— A biztonság érdekében maximálni kell a szolgáltatásban eltölthető időt.

Sztrájkokról egyetlen szó sem esik. A Magyar Királyi Államvasutak idején is tilos volt minden ilyen irányú szervezkedés. (Akkor a párt- vagy a szakszervezeti tagság egyenesen kizáró ok volt.) A szegedi választmány tagjai hangsúlyozták, hogy a vasúttól a vasútból akarnak élni ezután is.

K. A.

## Ok vagy okozat?

# A bevásárlóturizmus és környéke

A jugoszláv bevásárlóturizmus okozta visszasságokkal foglalkozó cikkeinkre érkezett levelek, telefonon befutott megjegyzések jelzik olvasóink figyelmét, a téma iránti fokozott érdeklődését. Szinte természetes és öröndetes vitatkozikodni, amennyiben másként értékelik az elmúlt, s a jelenlegi szegedi állapotokat. Kérésüknek, hogy vegyék figyelembe észrevételeiket, most igyekezünk helyt adni.

A ritkaságszámba menő, névvel ellátott levelek között talán Koppány György írása tükrözi a legjobban a szegedi közvélemény hangját:

## Elefánt = egér

Vegyük sorra: az elefánt is négylábú, mint az egér; mindkettő szárazföldi állat; mindkettő emlős állat; mindkettő rácsaló; mindkettő többnyire szürke; végül mindkettő „e” betűvel kezdődik. Ez a sok hasonlóság, ugyebár, nem lehet véletlen, következésképpen a két állat teljesen egyforma, tehát adjunk mindkettőnek egy-egy macskát.

Tudom, sokan azt mondanák erre: de tegyük mérlegre az elefántot, azután az egeret, mérjük meg a súlyukat, s rögtön kiderül az óriási különbség. Pontosan ezt gondolom én is. A macskák zab az elefántnak meg sem kottyan, az eger viszont napokig elédeget rajta.

Amikor déli, nyugati és északkeleti szomszédaink elárastják üzleteinket, áruházainkat, hétről hétre, hónapról hónapra, évről évre a sokszorosát vásárolják annak, amit a helyi lakosság elfogyaszt, akkor azt mondjuk, mi is ezt tessék Ausztriában. Ugy tünik, az elefánt egyenlő az egérrel, hát mit panaszkodunk?! De vegyük elő újra a mérleget. Mintegy másfél millió magyar polgár gyorsan átváltotta a 22 ezer forintját schillingre, futott Ausztriába, hogy megvegye a hűtőládát, videót, sztereomagnót. Miután elköltötte a valutakeretét, hazament szerzeményével, és azóta boldogan él, ha meg nem halt. Az egész magyar invázió lezajlott két hónap alatt. (A szemetet, amit az osztrák utak mentén a magyarok otthagytak, azóta eltakarították, a győriek is átmentek takarítani.)

Ha valaki azt gondolja, hogy a magyarok azóta is hetenként vesznek új hűtőládát, minden hónapban másik videomagnót hoznak Ausztriából, az téved. A hűtőláda, videomagnó, sztereomagnó állóeszköz. Az állóeszköz évekig szolgálja gazdáját.

A déli, nyugati és északkeleti szomszédaink azonban nem állóeszközt visznek, hanem folyóeszközt: mosópórt, szappant, kávét, tejtermékeket, húskészítményeket, tojást, ételajat, margarint. És szemmel láthatóan, nemcsak saját fogyasztásra, hanem eladásra is. Déli szomszédaink 23 milliónyian vannak, nyugati szomszédaink 8 millióan, az északkeletiét talán már ne is számoljuk. Ki tudja, hányan jönnek, ha még Szegedre is jut belőlük. Testvérek között is háromszor annyian jönnek a három szomszédból rendszeresen, mint hazánk lakossága. Mert ugye, a sajtó, vaj, szalámi elfogy, tehát újra kell vásárolni, ezért is jönnek hétről hétre évek óta.

Oh, de valutát hoznak! Bizony, legalább 10 dollárt, vagy 20 márkát, és elvisznek 5 ezer forint értékű árut. Csuda jó üzlet!

Hogy kinek? Bizonyára nekünk, azért jönnek Zágrárból, Nisből, Szkopljéból, Szarajevóból, Belgrádból sok száz kilométert autózza, hogy mi jól járjunk. Hálából segítünk nekik a fekelepiacra forinthoz jutni.

Nyugat-Berlinről azt tartják, hogy Európa városai közül itt a legnagyobb az árubőség. És lám, amint megnyílt a fal, egy nap alatt kiürültek Nyugat-Berlin búske áruházai. És mi meddig bírjuk? Együnk sóba-vízbe levest, amíg a szomszédaink jókat esznek a termékeinkből? Vagy hivatkozunk a hűtőládát vásárló magyarokra? Aki az elefánt és egér között nem lát különbséget, az megérdemli, hogy olyan szegény legyen, mint a templom egere.

A bevásárlóturizmus nem új keletű dolog. Mondhatni egyidős az emberiség történelével. Kevés olyan vidék volt és lesz széles e világon, ahol minden megtermelhető, kibányászható, azaz hozzáférhető. A van és a nincs kényes egyensúlyát a kereskedelem hivatott kiegyensúlyozni. Ez történelmi szerződések által szabályozott keretek között, állami színben, illetve segítő magadon... elvét követve feketén... a törvények kijátszásával. E folyamatnak csúszán a mindenkori kereslet-kínálat szabályozói szabhatnak határokat.

Közép-Kelet-Európa országai az utóbbi fél évszázadban közös útra léptek, így most gondjaik közel azonosak. A közös álomból való ébredés nem egyszerre, s nem azonos körülmények között zajlik. Így a volt vasfüggönytől Keletre eső országok korábban történelmek mondták fejlődése nem azonos módon megy végbe.

Ezt a különböző nemzeti- és állampolgársági hivatkozást a gazdaságiak hivatkozott felváltani, miközben jó megantulták, s mindaddig is tudták, mikor, mi, aránt az áhitott nyugati (tá

## Jelzések

Sok éven át alságos föltételek között működött a magyar gazdaság. Az elvet úgy hívták: tervgazdálkodás. E konciókat az utóbbi években ugyan többé-kevésbé helyettesíteni látszott egyfajta szimulált piaczgazdálkodás, amely mögött azonban a régi logika húzódtott meg. A „szimulátor” paramétereit ugyanis megintcsak a központi irányítás szabta meg.

Ennek az alságos föltételrendszernek a gyöngéi abban a pillanatban kiütözköznek, mihelyt új körülményekkel kellene szembenéznie a gazdaságnak. Amíg minden valamelyest is tisztességes piaczgazdálkodásban a gazdaság legfőbb motorja a kereslet, s annak megélénkülését szinte népünneplé fogadja, mindlunk a keresletnövekedés többnyire pánikhangulathoz vezet. Mint például a jugoszláv bevásárlóturizmus kapcsán.

A gondokat általában a hiánygazdálkodásra szokták visszavezetni, csak-hogy a hiánygazdálkodás nem ok, hanem maga is okozat. Okozata a deformált pénzpoltikának, a gazdasági erőforrások központilag ellenőrzött és torz elosztásának, az irreális ár- és bérrendszerek stb.

Most, hogy a kormányzat egy több évtizedes gyakorlat következményeként ismét piacidegen, adminisztratív lépésre szánta el magát, hogy kivédje azokat a lehetetlen hatásokat, amelyeket nem a bevásárlóturizmus, hanem egy lehetetlen gazdasági szisztéma okozott, nem ártana néhány dolgot végig gondolnunk. Azt például, hogy irreális a forint árfolyama, irreálisak hazai béreink és áraink. És végeztetül azt, hogy az IMF, azaz a Valutaalap elméleti megállapításai kísérletiesen összecengenek a bevásárlóturizmus gyakorlati válságjeleivel.

Sz. I.

# Vélemények, javaslatok, állásfoglalások

## CSAK IDŐLEGES MEGOLDÁS

Megalakult az MSZP szegedi gazdasági tagozata. Első összejövetelén a következő állásfoglalást fogalmazta meg:

Az élelmiszer-kivitell néhány napja bejelentett adminisztratív korlátozása csak időleges megoldása az ellentmondásos helyzetnek. Segítségével a határszeleken valószínűleg elkerülhető lesz az év végi súlyosabb áruhiány, visszacserezhető a hazai lakosság ellátásának színvonala. Előremutató megoldás viszont az lehetne, ha üzleti alapon szervezett, a határállomások közelében telepített, kizárólag valutáért árusító boltcsoport jönne létre. Ezeknek az elárusítóhelyeknek a számát a kiviteli engedélyként is szabályozhatjuk. Itt jó kondíciókkal értékesíthetők lehetnének a magyar élelmiszer

ipar hazai lakosság számára nélkülözhető termékei. Most félő például, hogy a térség nagy tömegű sajtógyártó berendezései és a velük dolgozó szakemberek munka nélkül maradnak. A probléma megnyugtató rendezése üzleti alapon, a ha-

## PÁRTOK ÁLLÁSFOGLALÁSA

A hazai tömegkommunikáció irányítása körül kialakult vitában a politikai pártok szegedi szervezetei közül ötén az alábbi közös véleményt alakították ki.

Egyértelműen támogatjuk annak a felügyelőbizottságnak a létrehozását, melynek feladata, hogy a Magyar Rádió és Televízió, valamint az MTI pártállami irányítását társadalmi ellenőrzés váltsa fel.

Ennek értelmében egyetértünk a Magyar Rádió és

zai érdekek sokoldalú figyelembevételével végezhető el. Ezzel az állással bűn lenne hónapokig várni.

Az MSZP szegedi gazdasági tagozata következő összejövetelét december 18-án, délután fél ötkor tartja a párt Tisza-parti székházában.

Magyar Televízió felügyelőbizottságának a megalakulásával, és támogatjuk a bizottság tevékenységét mindaddig, amíg a nevezett intézmények demokratikus működésének kialakításában szerepe lehet.

Független Kisgazdapárt, Magyar Demokrata Fórum, Magyar Kereszténydemokrata Néppárt, Magyar Néppárt, Szociáldemokrata Párt

Varga Iván